

segítségét, a téma tudományos feldolgozására, rendszerezésére is vállalkozik, elsősorban azok számára, akik nem püsztán szokásból tartanak növényeket, hanem szakavatottan kívánnak foglalkozni velük. — A moszkvai Progressz Kiadóval közös gondozásban adta ki a Gondolat Viktor Sklovszkij esztéta, filmtörténész **Eizensteint** bemutató könyvét. Nagy előnye, hogy nemcsak a világhírű filmrendezőt és a filmjei körül támadt vitákat, sikereket és kudarokat ismerjük meg belőle, hanem az embert is, Eizenstein gyermek- és ifjúkorát, első nagyszabású elképzeléseit, későbbi terveit és harcait. Hátránya a kiadványnak, hogy — filmről lévén szó — egyetlen képet sem tartalmaz. — E. Peter Volpe amerikai professor **Evolúció** című munkája az evolúciós folyamatokat igazoló legmodernebb eredményeket, megfigyeléseket és kísérleteket foglalja össze, a Charles Darwin által megfogalmazott fejlődésnek, változásnak a molekuláris biológia segítségével való korszerű bizonyításait tárja elénk. — A két amerikai szerző, H. S. M. Coxeter és S. L. Greitzer **Az újra felfedezett geometria** című példatára a középiskolás tananyag kiegészítése olyan új eljárásokkal, mint például a Feuerbach- vagy Brianchon-tétel, de emlékeztet a neves francia filozófus és matematikus, Pascal tételére, valamint Ptolemaiosz tételének mai általánosítására is. — A Glatz Oszkár szerkesztésében megjelent **Történet-szemléletl és módszertani tanulmányok** a szaktudományok elméleti és módszertani alapelveinek fontosabb vonatkozásaival, a történelem és a társadalomtudományok viszonyának kritikai vizsgálatával foglalkozik. A sok értékes összegezés, mérlegelés mellett sem tagadhatjuk hiányérzetünket. — Rónay

ZSINATUTÁNI ÉRTELMEZŐ KISSZÓTÁR A—Z-IG

PATERNALIZMUS. (A latinban: pater = atya.) Atyáskodás. A Zsinat óta rosszálló értelemben használt szó. Így nevezzük az egyházon belül a klérus tagjainak azt a magatartását, mely az alattuk levőket és a híveket tudatlan, gyámkodásra szoruló kiskorúaknak tekintti. Elrettentő jelképe napjainkban az anakronisztikus (elévült) „pásztor és anyaj” hasonlat. Mai szóhasználatban ui. a „nyáj” értelmetlen birkacsőrdát jelent, mely vakon hajtható akárhová. A Zsinat a hívek felelős „nagykorú” együttműködését hangsúlyozta (lásd a **Nagykorúság** címszót). Ebben a szemléletben a püspökök és papok vezető szerepe szolgál-

László irodalomtörténész monográfiája **Kosztolányi Dezsőről** a kiadó Nagy Magyar Írók sorozatában látott napvilágot. A sokat vitatott életművet, az író munkásságát és annak irodalomtörténeti mérlegét megvonó úttörő vállalkozás méltán szerez majd újabb híveket Kosztolányinak, az írónak, költőnek és esztétának.

A HONISMERET 1977. évi 8. száma ismerteti az elmúlt év nyarán Győrött megrendezett V. Országos Honismereti Akadémia előadásait és felszólalásait. Az elhangzottakból kiemelkedik Winkler Gábor **Építészeti környezetünk védelme és Gecsényi Lajos A munkásmozgalom-történeti kutatások tapasztalatai Győr—Sopron megyében** című beszámolója, valamint az üzemtörténeti munkákról szóló ismertetések és Timaffy László **Nemzedékek életmódváltásának kutatása** című hozzászólása. A lap Évfordulónak rovatában megemlékezést közöl Kossuth Lajos születésének 175. és Ady Endre születésének százéves évfordulója alkalmából.

Varga Csaba szerkesztésében, az MTA Állam- és Jogtudományi Intézetének kiadásában jelent meg a **Modern polgári jogelméleti tanulmányok** című gyűjtemény, mely a modern jogfilozófia és jogszociológia olyan ilusztris képviselőitől közöl tanulmányokat, mint Hans Kelsen (A jog mint sajátos társadalmi technika), Eugen Ehrlich (A jogszociológia megalapozása), Jerome Frank (A jog és a modern értelem), A. Wilhelm Lundstedt (Az újragondolt jogi gondolkodás) és Gustav Radbruch (Törvényes jogtalanság és törvényfeletti jog).

latot jelent. A paternalizmus az „auktoritarizmustól” (= tekintélyi uralom) csupán abban különbözik, hogy utóbbi merev hatalomfitogtatást jelent, míg a paternalizmusnak van bizonyos vállalregető, nyájaskodó, de mégis fölényesen leereszkedő melléke.

PETRIFIKÁCIÓ. (A latinban: petra = kő.) Megkövesülés. Az egyházban, akárcsak a világi társadalomban, bizonyos idő után mindig fenyeget a hagyományos intézmények, szokások „megkövesülése”. Ilyenkor az illető intézmény öncélnak tekintti saját fennmaradását és nem szolgálja teljesen az emberek javát. A zsinati „aggiornamento” célja éppen az volt, hogy e petrifikációs folyamatot az egyházban megállítsa.